

PRATIK DERS

Mohimi në gjuhën shqipe

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës shqipe

Pjesëzat «nuk», «s'», «mos» dhe «as», vendi i tyre në fjali dhe rregulli i mohimit të dyfishtë.

Mohimi në gjuhën shqipe

Shqipja e shpreh mohimin me **pjesëza**, jo me ndryshim të foljes. Zgjedhja e pjesëzës varet nga *mënyra* e foljes, prandaj mohimi është edhe një provë e mirë se sa mirë e njohim sistemin foljor.

Katër pjesëzat mohuese

Pjesëza	Përdoret me	Shembull
nuk	dëftoren, kushtoren, habitoren	Nuk erdhi. Nuk do të vija.
s'	si e mësipërmja, në ligjërime më të lirë	S' e di. S' ka problem.
mos	urdhëroren, lidhoren, dëshiroren	Mos fol! Të mos vonohesh.
as	për mohim të shtuar	As erdhi, as njoftoi.

Rregulli i artë: nëse folja është në urdhërore ose në lidhore, mohimi është **mos**; kudo tjetër është **nuk** ose **s'**.

Vendi i pjesëzës

- Pjesëza qëndron **para foljes**: **Nuk** punoj sot.
- Para trajtave të shkurtra: **Nuk** e lexova. **Nuk** ia dhashë.
- Para pjesëzës *do* te e ardhmja: **Nuk** do të vij. — jo *do* të nuk vij.
- Pas të te lidhorja: Të **mos** harrosh.

Mohimi i dyfishtë

Ky është ndryshimi më i madh nga anglishtja. Kur në fjali ka një fjalë mohuese si **askush**, **asgjë**, **asnjë**, **kurrë**, **askund**, **aspak**, folja **duhet** të mohohet gjithashtu:

Gabim	Saktë
Askush erdhi.	Askush nuk erdhi.
Asgjë ndryshoi.	Asgjë nuk ndryshoi.
Kurrë kam parë.	Kurrë nuk kam parë.

Gabim	Saktë
Aspak jam i lodhur.	Aspak nuk jam i lodhur.

Fjalët mohuese

askush, asgjë, asnjë, askund, asnjëherë, kurrë, aspak, aspak, kurrësesi. Në fjali pohuese e pyetëse u përgjigjen format **dikush, diçka, ndonjë, diku, ndonjëherë:** *A ke parë ndonjëherë ...? — Jo, kurrë nuk kam parë.*

Përgjigjet mohore

- *Jo, faleminderit.*
- *Jo, aspak.*
- *Nuk e di. / S'e di.*
- *Për fat të keq, jo.* — refuzim i sjellshëm.
- *Aspak!* — mohim i fortë.

Nga letërsia shqipe

Migjeni e mbyll *Poemën e mjerimit* me një ndërtim ku mohimi bart tërë peshën e mesazhit: mjerimi **nuk** kërkon mëshirë, por drejtësi. Pjesëza mohuese vihet përballë një pohimi të fortë — një teknikë e zakonshme edhe në ligjërimin e përditshëm: *Nuk kërkoj ndihmë, kërkoj mirëkuptim.*

Fjalët sinjalizuese

Prania e **as-** në fillim të një fjale (askush, asgjë, asnjë, askund) sinjalizon menjëherë se folja duhet mohuar. Urdhërorja dhe lidhorja sinjalizojnë **mos**.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
<i>Nuk fol!</i>	Mos fol!	urdhërorja kërkon <i>mos</i>
<i>Do të nuk vij.</i>	Nuk do të vij.	pjesëza qëndron para <i>do</i>
<i>Askush nuk erdhi asnjë.</i>	Askush nuk erdhi.	një fjalë mohuese mjafton
<i>s e di</i>	s'e di	s' shkruhet me apostrof
<i>Të nuk harrosh.</i>	Të mos harrosh.	lidhorja kërkon <i>mos</i>

Provo vetë

1. ___ erdhi askush në takim. (*Nuk*)
2. ___ u vono, të lutem! (*Mos*)
3. Kurrë ___ kam qenë në Vlorë. (*nuk*)
4. ___ do të shkoj nesër. (*Nuk*)
5. Të ___ harrosh detyrat! (*mos*)

Burime dhe referenca

- Migjeni, *Poema e mjerimit*, te *Vargjet e lira*, 1936.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.